

Selectie

Het onderwerp selectie komt met enige regelmaat terug op de onderwijsagenda's. Alhoewel er door selectie mensen gedupeerd worden, zijn er aan het begrip selectie toch positieve waarden verbonden. Selectie wordt bijvoorbeeld sterk geassocieerd met kwaliteit. Deze associatie is helaas in veel gevallen meer gebaseerd op intuïtie dan op evidentie. Daarom is het ook wel goed dat we erover in discussie blijven. In een wetenschappelijk milieu, waar wij in verkeren, zou de discussie toch voorzover mogelijk gebaseerd moeten zijn op evidentie.

Op landelijk niveau gaat de discussie meestal over selectie voorafgaand aan de opleiding. Hierop ga ik – om politieke redenen – nu niet dieper in. Overigens zal in dit tijdschrift ongetwijfeld over enige tijd gepubliceerd worden over selectie voorafgaand aan de opleiding.

Wel heb ik enkele overwegingen over selectie op facultair niveau. Daar gaat het veelal over selectie tijdens de opleiding en dan meestal voornamelijk over normering en zakpercentages bij toetsen. Toetsen zijn in feite meetinstrumenten, die vergelijkbaar zijn met de instrumenten waarmee we ook gewend zijn om te gaan in patiëntenzorg en onderzoek. Het lijkt wel eens of we met de meetinstrumenten in het onderwijs minder zorgvuldig omgaan dan in de gezondheidszorg en het onderzoek. Er is, bijvoorbeeld, voordat een dokter zegt dat het hemoglobinegehalte in het bloed te laag is, uitgebreid onderzoek gedaan naar de normaalwaarden. Als er iets aan het instrument of de afnameomstandigheden verandert, wordt eerst onderzocht of de no-

rmaalwaarden nog wel kloppen, voordat er conclusies getrokken worden. Ik betwijfel of een dergelijke zorgvuldigheid ook in acht wordt genomen bij het trekken van conclusies op basis van toetsresultaten. Gezien de consequenties zou dat wel moeten.

Een andere overweging is dat er, mijns inziens, te weinig aandacht aan zelfbeoordeling en zelfselectie besteed wordt. Studenten kunnen ook zelf ontdekken dat ze een verkeerde studiekeuze gemaakt hebben of dat ze verkeerd bezig zijn met hun studie. Na de opleiding zouden ze als arts en docent zichzelf ook moeten kunnen beoordelen. Hiervoor moeten studenten vroeg in de opleiding contact hebben met de echte praktijk. Ook moeten de uitslagen van toetsen niet alleen uit een score bestaan, maar uitvoeriger informatie bevatten, waarmee studenten zichzelf kunnen beoordelen en erachter kunnen komen waar ze meer aan zouden moeten doen. Uiteraard moeten toetsen representatief zijn voor wat er geleerd zou moeten worden en betrouwbaar zijn, anders zegt de uitslag niet zoveel. Nu weet ik ook wel dat niet iedere student zichzelf kan beoordelen en zelfinzicht heeft. Maar vanuit onze verantwoordelijkheid in de opleiding tot arts lijkt het mij een uitdaging om het zelfinzicht bij jonge collegae te stimuleren.

Samengevat, besteden we te veel aandacht aan de summatieve (selectieve) kant van toetsing - met niet altijd even goede instrumenten - en zou het beter zijn als we meer aandacht besteden aan de formatieve kant.

A.J.J.A. Scherpbier